

◦ Ernesto Alonso, Malvinetako gudari ohia ◦

«Inperialismoari eman zion aukera Malvinetako gerrak»

Ernesto Alonso Malvina Uharteetako gudari ohia da, 19 urte zituela Argentinako armadak hara behartuta. Gerra hartatik 30 urte bete direnean, diktaturak hartu zuen erabakiaren gaineko berrirakurketa egin du CECIM (Centro de ExCombatientes de las Islas Malvinas) erakundeko kideak: zergatik deitu zen gerra, nortzuk diren “Malvinetako heroiak”, eta bertan gertatu ziren tortura eta hilketak. Uharteen subiranotasuna aldarrikatzeko bide diplomatiko guztiak ikusten ditu egoki eta itxaropentsua iruditzen zaio Latinoamerikak jarrera bateratu izana.

GORKA BERASATEGI

Argazkiak: CECIM

Nortzuk osatzen duzue CECIM erakundea?

Gerraren esperientzia bizi ondoren, elkartzeko beharra sentitu genuen askok. Gu mutikoak ginen, 19-20 urte genituen eta Malvinetan geundela etxeokak genituen gogoan, itzuleran ikusiko genituenak, jango genuena... Baina okerreza iristeko zegoen. Azkeneko egunak aurrez aurreko borrokaldiak izan ziren. Nolabait, gerraren bidez sartu gara gure herriaren bizitza politikora. Demokraziaren hasierarekin, antolatze eta parte hartze piztu zen irrikarekin sortu genuen gure ere gure taldea. Horrela finkatu genituen gure aldarrikapenak: gudari ohien berreskuratze fisiko eta psikikoa, Malvinetan gertatutakoaren egia azalratzea eta inperialismoak kendu dizkigun lurraldeen jabe egitea.

Gudari ohien berreskuratze fisiko-psikikoa eta egia azalratzea, zein neurritan bete dira?

Lan handia ari gara egiten. Dela gudari ohien birgizarteratzean edo diru-laguntzak lortzen, pentsioak adibidez. Lehenengo hamar urteak oso gogorrak izan ziren zentzu horretan. Inolako estatu politika eta laguntzarik gabe egon gara. Orain osasun zerbitzua eskuratzea lortu dugu eta lan arloan ere aurrerapauso handiak eman ditugu. Baina, egoera hori duela hamar urte izan behar genuen eta tamalez bidean lagun asko gelditu dira. Behin hori lortuta, Malvinetan gertatu zenaren egia azalratzeko saiakeran

“Guk bi etsai izan genituen: ingelesak eta gure nagusiak. Militarrek eurek eragiten zituzten hildakoak gure taldeetan. Hori da orain Gobernuak argitara eman duen txosten sekretu batek dioena”

jarri ditugu indarrak. Guk bi etsai izan genituen: ingelesak eta gure nagusiak. Militarrek eurek eragiten zituzten hildakoak gure taldeetan. Malvinetako gerrari buruz zuten ikusmoldea antolatu gabea zen, arduragabea, irabazteko aukerarik gabekoa... Hori da orain Gobernuak argitara eman duen txosten sekretu batek dioena. *Rattenbach* txostena, militarrek gerra ostean idatzitakoa.

Gerran gertatu zirenak argitara ari dira ateratzen orain?

Pixkanaka bide horretan ari gara aurrera. Egun prozesu judizialean gaude murgilduta.

2007an aurkeztu genuen Malvinetan jasan genituen torturen kontrako salaketa. Orain Auzitegi Gorenak erabaki behar du han jazotakoak gizateriaren kontrako krimenak diren ala ez. Hala izendatuko balitu, erantzuleek epaiketa bati egin beharko liokete aurre, diktaturako gainontzeko krimenekin gertatzen ari den moduan. Estatuko fiskala ere gure eskarira batu da.

Malvinetako gerra bi hariko korapiloa da. Argentinaren aldarrikapen historikoa batetik eta estatu terrorista batek bultzatutako guda bestetik. Zein da zuen irakurketa?

Guk ez dugu gerra aldarrikatzen, ez dugu diktaturaren erabakia babesten. Erabaki horrek Malvinetatik urrundu gintuen eta inperialismoari eman zion aukera Atlantiko-

ko hegoaldean finkatzeko. 1982an 45 Royal-Marine besterik ez zeuden, gaur NATOK base militarra du 2.500 militarrekin. 85ean eraiki zuten, gerra amaitu eta gutxira. Gainera, diktadurak ez zuen inolako sinesgarritasunik, ez baitzuten gure herrialdeko subiranotasuna errespetatu. Errepresio sistema krudela garatu zuen, genozidioa burutu zuen Argentinaren aurka. Herrialdeko ekoizpen baliabideak suntsitu zituen, mugaz kanpoko enpresa handien pagotxarako! Malvinetara joateko aitzakia erabili zuten gure gizartearen muina ukitu eta boterean luzeago iraun ahal izateko. Noski, guretzako oso gai garrantzitsua da Malvina Uharteena. Orduan 150 urte generamatzan lurralde hori aldarrikatzen eta gizartearen zati bat militarren alde jarri zen.

Nolako tratuak salatu dituzue zuen gaineko ardurak zituztenen kontra?

Kontuan izan behar da Malvinetara joan ziren indar armatuak diktadurako berberak direla. Zerrenda erreparatuz gero, gizarteriaren aurkako krimenen erantzule gisa prozesatuak eta epaituak izaten ari diren izen asko aurkituko dituzu. Pernía, Astiz, “Tigre” Acosta, Rolon, Carrizo Salvadores, heriotza hegaldietako pilotuak, eta abar. Horiek guztiak izan ziren Malvinetan eta haiek torturatu gintuzten. Gu gazteak ginen! Gazteak eta zibilak! Derrigorrezko zerbitzu militarera sartu gintuzten berriz heziak izateko, doktrinatuak, alineatuak. Gizarte ordenatu bat izateko. Txukuna eta esanekoa. Soldadu batek aginduren bati uko egiten bazion edo koldarkeriagatik zigorren bat baldin bazegokion, horretarako arauak zeuden baina ez ziren erabili. Zigor zuzenak ezartzen ziren. Batez ere, gosearekin lotutako kasuak izaten ziren. Goserik ez izatea agindua zen! Eta hotza sentitzen bazenuen psikologikoa zen. Beraz, ihes egin behar izaten genuen deposituetatik zerbait lapurtzera edo ardiren bat akabatzen.

Ernesto Alonso, bakarrik eta CECIM erakundeko kideekin. Gudari ohien berreskuratze fisiko eta psikikoa, Malvinetan gertatutakoaren egia azalratzea eta inperialismoak kendu dizkieten lurraldeen jabe egitea dute helburu.

Torturak era guztietakoak ziren. Irudikatu ditzakezun guztiak. “Estakeoak” askotan. “Estakeoa” zera da, gorputz-adarretatik lau makiletara erdi biluzik lotzen zintuzten, buruz gora, batzuetan bonbak jaurtitzeko ari zitzazkigun bitartean, beste batzuetan harria ari zuela ere bai. Kanpainako telefonoekin egindako deskarga elektrikoak, bortizkeria sexuala... Gosez hiltzen utzi zituztenak ere bai. Soldadu jakin bati janaririk ez emateko agintzen zuten. Soldaduetako asko eltze kopuru eskasarekin abiatu ziren haien etxeetatik Malvinetara eta gero han oso egoera ahulean zeuden. Ur izoztu putzuetan sartzen zintuzten, hainbatek anputazioak izan zituzten horren ondorioz, fusilamendu simulazioak, tortura psikologikoa... Denetik. Ondoren, errepresioz gero asko gerrako heroi gisa izan zen hartua.

Leopoldo Galtieri diktadurako presidentek famatu egin diren hitzak bota zituen Maiatzeko Plazan: “Etorri nahi badute, etor daitezela. Borroka egingo dugu!”. Nola izan ziren ondorengo orduak?

Argentina hegoaldera eramango gintuztela esan ziguten, hegoaldeko soldaduak ordezkatzera. Izan ere, klima hotzera hobeto egokituak zeudenez uharteetara haiek joango zirela esan ziguten hasiera batean. Patagoniara iritsi arte ez ziguten jakinarazi Malvinetara gu joango ginela. Militarren hasierako asmoa uharteak zapaldu eta denbora gutxira ospa egitea zen baina korapilatu egin ziren. Ez zuten uste britainiarrak gerrara joango zirenik. Margaret Thatcherri ezin hobeto etorri zitzaion, ordea, gerraren aitzakia; herrialdean zuen krisia estali eta berraukeratua izan zen. Eta begira orain! Antzeko krisi batean daude Erresuma Batuan, baina Argentinan ez dago Galtieri bat.

Zuek Malvinetara iritsi eta egun batzuk pasa ziren britainiarrak iritsi arte.

Gu apirilaren 12 eta 13 artean iritsi ginen eta

gure kasuan Puerto Argentinotik hurbil desti-
natu gintuzten, herria defendatzeko. Niri
London mendian egotea egokitu zitzaidan.
Han egon ginen ekainaren 11ra arte. Egun
horretan eraso ziguten parakaidista britainia-
rrek. Aurretik, ordea, aireko eta itsasoko era-
soak ere jaso genituen. *Increscendo* izan zen.
Gure errejimentuak izan zituen Malvinetan
hildako gehien, 36 hildako: 35 soldadu eta
ofizial bat.

Gerra amaitu ostean Campo de Mayoko zentro militarera eraman zintuzteten.

Campo de Mayora gizontzeko eraman gin-
tuzten. Zazpi edo zortzi aldiz eman ziguten
jaten egunero. Bainatu gintuzten, arropa gar-
bia eman eta inkesta segida bat antolatuta
zuten. Orduan hasi zitzaizkigun ohartarazten
ez genuela gertatutakoari buruz hitz egin
behar. Isiltasunera behartzen saiatu ziren.
Orduan haiek ziren gure bizitzaren jaun eta
jabe. Egoera horretan hasi ginen gudari
ohien artean elkartzeko eta hitz egiten. Hori
egiterik ezin izan zuenak gaizki pasa zuen
gero. Soldadu ohi askok egin du bere buruaz
beste. Guk gure kontakizuna eta gure egia
eraiki genuen.

Nola gogoratzen duzu Campo de Mayotik irten eta etxera egin zenuten itzulera?

Ezkutuan ekarri gintuzten, gure kasuan, La
Platara. Autobusetan, gauez, leihoak tapatuta.
Campo de Mayon egun gehiagoz gelditzea
nahi zuten baina egoera jasangaitza zen.
Ezkutuan ekarri gintuzten eta izugarria izan
zen. Ez zuten hildakoen berri emateko ardu-
rarik hartu. Familiak guri galdetzen ziguten
haien senideak non zeuden, zer pasa zitzaien,
ikusi al genituen. Militarrek ez zuten inolako
erantzunik eskaini eta guk esan genien gene-
kiena, genekien neurrian.

Biztanle zibilez gain militarrek ere badira Malvinetan.

Garrantzi geopolitikoa

“Malvina Uharteez ari garenean, ez dira Malvinetako bi irlak bakarrik. Hegoekialdean Sandwich eta Hegoaldeko Georgia irlak daude. Atlantikoaren hegoaldeko sektorea kontuan hartzen badugu, Antartidan duen proiektzio geografikoarekin, guztira 2 milioi km² dira, ia beste Argentina oso bat. Malvinetan petrolio, arrantza, mineralak eta ur gez erreserba handiak daude. Uharte horretan 3.000 biztanle daude. Horietatik, 1.000 dira irlan jaiotakoak. Gainontzekoak ez dira britainiar gisa onartuak. Txiletarrak dira, perutarrek, argentinarrak... Biztanleria Santa Helena uhartetik joandakoek osatzen dute eta britainiar herritartasuna dutenek gerra ostean eskuratu zuten”.

Oso kezkarria da hori. 3.000 eta 4.000 sol-
dadu artean har ditzakeen basea dago. Uhar-
teak azken teknologia militarren probarako
lurralde bihurtu dituzte. Erresuma Batuak
zabalik dituen gerra eszenatokietara joan
aurretik soldadu asko pasatzen da Malvina
Uhartetetik. Arma nuklearrak daude eta
ohikoa da urpe-ontzi nuklearren presentzia.
Malvinetako enfrentamendua Gerra Hotza-
ren garaian izan zen, armamentu nuklearra
eraman zen bertara eta gero dispositibo
hura ez zen desaktibatu. Horrek guztiak
kezka piztu du Latinoamerikako gainontze-
ko herrialdeetan ere eta ulertzen hasiak dira
ez dela Argentinari dagokion kausa baka-
rrik, eskualde osoari eragiten diona baizik.
Latinoamerikako base militarren mapa ikus-
ten baduzu, baliabide naturalen maparekin
dator bat.

Erresuma Batuek negoziatuko dutela uste duzu?

Erresuma Batuen jarrera eutsi ezina da.
Eremu kolonial hori mantendu nahi du eta
entzungor egin die Nazio Batuen 40 ebazpe-
ni. Correak esan zuen: “Trudikatu ezazue
Nazio Batuen ebazpen bat soilik beteko ez
lukeen hainbat herrialderi zer gertatuko
litzaiekeen”. Nik uste dut diplomaziaren eta
nazioarteko zuzenbidearen aldetik jarraitu
behar dugula.

Atentzioa eman dit: zuetako asko itzuli zarete noizbait Malvinetara.

Denok ez dugu horretarako gogoia izaten,
oso kontu pertsonala da. Baina bai, askok
bidaiatu dugu berriz uharteetara. Nik bi
aldiz egin dut jada. Niretzat ez da zerbait
ixteko bidaia, alderantziz baizik. Uste dut
erne jarraitu behar dugula gaia. Joaten naize-
nean zein aldaketa egon diren
ikustera noa, base militarra non
kokatu zuten ikustera, nolako
mugimendua dagoen... Bidaia
politikoa da. ■

gametxo
HOTELA

Gametxo Auzoa • Ibarrangelu, Bizkaia • Tel.: 94 627 77 10 • www.hotelgametxo.com